

Srednjeveška trgovina in obrt

Trgovina

Najbolj iskano blago je bila svila, začimbe in dišave. Najpomembnejša in najdražja začimba je poper, ker še nimajo hladilnikov in s poprom konzervirajo. Poper je konzervans in prikrije, če je meso črivo. Pomembno blago je tudi zlato, srebro, žito, med, vosek, sol. Značilnosti srednjeveške trgovine: menjava na trgu; trgovina na dolge razdalje; blago s karavanami ali ladjami prenesejo tja, kjer ni veliko takega blaga. To je tvegan posel, ker lahko pride do ropa pri prevozu.

Trgovski prostori:

- sredozemski prostor: glavno mesto Benetke; luksuzno blago – zlato, srebro, biseri, dragi kamni, suho sadje
- muslimanski prostor (S Afrika, Španija): svila, preproge, konji, zdravila, steklo, dragi kamni
- S Evropski ali hanzeatska trgovina (Hansa): Anglija, Skandinavija

S Nemčije, Rusija: les, žito, rude, jantar (okamenela smola), vosek, med

Hansa je mestna zveza v S Nemčije. Skupaj veže okoli 100 mest. Glavno mesto je Lübeck. Banka ima izvor v italijanščini – banca (klop), kjer so italijanski bankirji menjali denar. Menjalništvo je dejavnost menjanja denarja. Sprva se s tem ukvarjajo severnoitalijanski bankirji, nato pa Judje. Lahko gre tudi za posojanje denarja, vendar so bile velike obresti (20-50%). S posojanjem denarja so se ukvarjali predvsem samostani (templjarji), ki so na tak način zelo obogateli. Bolj prikrito so posojali denar Judje, kar ni potekalo javno. V srednjem veku je veliko pogromov nad ljudmi (pobojev).

Medici je ena najbogatejših rodbin v Italiji s rediščem v Firencah. Bili so mecenji (sponzorji). Končni dedič vsega bogastva Medicev je bil Franz Lotarinski, mož Marije Terezije.

Težave srednjeveških mest:

- tveganost, nevarnost ropov
- slabe, netlakovane ceste – kadar so šle karavane čez ozemlje fevdalca in jim je na tla padla kakšna skrinja je ta pripadala fevdalcu
- veliko vrst denarja, težave pri menjavi

Imajo tri ukrepe za zaščito trgovcev pred tujimi trgovci:

1. tujcem prepovejo trgovino na drobno – skladiščno pravo; tujce so spravili v skladišče, kjer so najprej prodali domačim trgovcem, potem pa še ostalim
2. tujcem prepovejo izvažati gotovino; tujci morajo z dobljenim denarjem v mestu nakupiti novo blago
3. obvezna trgovska pot; tako plačajo carino in mitnino

Obrt

Najzgodnejše obrti so bile: lončarstvo, kovaštvo, tkalstvo, sedlarstvo, usnjarstvo, glavnkarstvo, svilarstvo, dimnikarstvo, pekarstvo, mestarstvo, zlatarstvo. Najbogatejši obrti sta zlatarstvo in mesarstvo. Zelo nadzorovano je bilo pekarstvo. Če so obrtniki goljufali, so ga najprej zaprli v pleteno celico in ga vrgli v Ljubljano. Drugič je moram plačati denarno kazen. Tretjič pa so mu odvzeli licenco.

Ceh je poklicna združba obrtnikov iste stroke.

Vajenec je bil čisto na dnu in včasih je vajeniška doba trajala tudi 12 let. Delati je moral vse umazane posle. Veliko je ponižanj. Potem postane vajenec pomočnik. To počne 4-6 let. Nato je lahko postal mojster, s tem da je naredil mojstrski izpit (praktičen). Potem je mojster ceha.

Vrste cehov so iste kot so obrti. V Škofji Loki so bili znameniti pekovski, ključavničarski, glavnkarski ceh. Izveski so bili pred obrtno delavnico. Zunanji simbol ceha je bila tudi zastava – bandera (ko je kdo umrl), skrinja, pivski vrč (7l pijače).

Cehovska pravila:

- natančno določeno število pomočnikov in vajencev
- natančno določena velikost delavnice
- natančno določene surovine po isti ceni na istem mestu (moralo so kupovati na istem mestu)
- izdelujejo enake izdelke

Slaba stran cehov:

- ni konkurence; ni razvoja, začnejo propadati, vsi se prilagajajo povprečnosti

- bogati mojstri omejujejo pomočnike, da bi ti postali mojstri

Funkcije cehov:

- proizvodna funkcija
- verska funkcija (krščanstvo)
- socialna funkcija (pomoč tudi ženskam, ki so ostale brez moža, saj je moževa družina dedič vsega)
- vojaška funkcija (za vsak del obzidja skrbi posamezen ceh – velik finančni zalogaj)